

Teshuvah and Transformation

Jewish Reflections on Repentance

Elul 2024

I Two Voices/Impulses: The Demanding and the Pastoral

1. רמב"ם, הלכות תשובה ב:א

אי זו היא תשובה גמורה, זה שבא לידו דבר שעבר בו ואפשר בידו לעשותו ופירש ולא עשה מפני התשובה, לא מיראה ולא מכשלון כח, כיצד הרי שבא על אשה בעבירה ולאחר זמן נתייחד עמה והוא עומד באהבתו בה ובכח גופו ובמדינה שעבר בה ופירש ולא עבר זהו בעל תשובה גמורה, הוא ששלמה אמר וזכור את בוראיך בימי בחורותיך, ואם לא שב אלא בימי זקנותו ובעת שאי אפשר לו לעשות מה שהיה עושה אף על פי שאינה תשובה מעולה מועלת היא לו ובעל תשובה הוא, אפילו עבר כל ימיו ועשה תשובה ביום מיתתו ומת בתשובתו כל עונותיו נמחלין שנאמר עד אשר לא תחשך השמש והאור והירח והכוכבים ושבו העבים אחר הגשם שהוא יום המיתה, מכלל שאם זכר בוראו ושב קודם שימות נסלח לו.

1. Rambam, *Mishneh Torah*, Laws of Teshuvah 2:1

What is complete *teshuvah*? A person who confronts the same situation in which he sinned when he has the potential to commit [the sin again], and, nevertheless, abstains and does not commit it because of his Teshuvah alone and not because of fear or a lack of strength.

For example, a person engaged in illicit sexual relations with a woman. Afterwards, they met in privacy, in the same country, while his love for her and physical power still persisted, and nevertheless, he abstained and did not transgress. This is a complete *Baal-Teshuvah*. This was implied by King Solomon in his statement [Ecclesiastes 12:1] “Remember your Creator in the days of your youth, [before the bad days come and the years draw near when you will say: ‘I have no desire for them.’”]

If he does not repent until his old age, at a time when he is incapable of doing what he did before, even though this is not a high level of repentance, he is a *Baal-Teshuvah*.

Even if he transgressed throughout his entire life and repented on the day of his death and died in repentance, all his sins are forgiven as [Ecclesiastes, op. cit.:2] continues: “Before the sun, the light, the moon, or the stars are darkened and the clouds return after the rain...”—This refers to the day of death. Thus, we can infer that if one remembers his Creator and repents before he dies, he is forgiven.

2. הלכות תשובה ב:ד

מדרכי התשובה להיות השב צועק תמיד לפני השם בבכי ובתחנונים ועושה צדקה כפי כחו ומתרחק הרבה מן הדבר שחטא בו ומשנה שמו כלומר אני אחר ואיני אותו האיש שעשה אותן המעשים ומשנה מעשיו כולן לטובה ולדרך ישרה וגולה ממקומו, שגלות מכפרת עון מפני שגורמת לו להכנע ולהיות עניו ושפל רוח.

2. Rambam, Laws of Teshuvah 2:4

Among the paths of repentance is for the penitent to: a) constantly call out before God, crying and entreating; b) to perform charity according to his potential; c) to separate himself far from the object of his sin; d) to change his name, as if to say “I am a different person and not the same one who sinned;” e) to change his behavior in its entirety to the good and the path of righteousness; and f) to travel in exile from his home. Exile atones for sin because it causes a person to be submissive, humble, and meek of spirit.

3. תלמוד בבלי יומא פו

היכי דמי בעל תשובה? אמר רב יהודה: כגון שבאת לידו דבר עבירה פעם ראשונה ושניה וניצל הימנה, מחוי רב יהודה: באותה אשה, באותו פרק, באותו מקום

3. Babylonian Talmud Yoma 86b

How is one proved a repentant sinner? Rav Judah said: If the object which caused his original transgression comes before him on two occasions, and he keeps away from it. Rav Judah indicated: With the same woman, at the same time, in the same place.

II Seeing Ourselves as Mediocre?

4. רמב"ם, הלכות תשובה ג:א

כל אחד ואחד מבני האדם יש לו זכויות ועונות, מי שזכויותיו יתירות על עונותיו צדיק, ומי שעונותיו יתירות על זכויותיו רשע, מחצה למחצה בינוני. וכן המדינה אם היו זכויות כל יושביה מרובות על עונותיהן הרי זו צדקת, ואם היו עונותיהם מרובין הרי זו רשעה, וכן כל העולם כולו.

4. Rambam, Laws of Teshuvah 3:1

Each and every person has merits and sins. A person whose merits exceed his sins is [termed] righteous. A person whose sins exceed his merits is [termed] wicked. If [his sins and merits] are equal, he is termed a Beinoni.

5. תלמוד בבלי ראש השנה טז:יז.

אמר רבי כרוספדאי אמר רבי יוחנן: שלשה ספרים נפתחין בראש השנה, אחד של רשעים גמורין, ואחד של צדיקים גמורין, ואחד של בינוניים. צדיקים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, רשעים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר למיתה, בינוניים תלוין ועומדין מראש השנה ועד יום הכפורים. זכו נכתבין לחיים, לא זכו נכתבין למיתה...

תניא, בית שמאי אומרים: שלש כתות הן ליום הדין: אחת של צדיקים גמורין, ואחת של רשעים גמורין, ואחת של בינוניים. צדיקים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר לחיי עולם, רשעים גמורין נכתבין ונחתמין לאלתר לגיהנם... בינוניים יורדין לגיהנם ומצפצפין ועולין.

5. Babylonian Talmud Rosh Ha-Shanah 16b-17a

R. Kruspedai said in the name of R. Johanan: Three books are opened [in heaven] on New Year, one for the thoroughly wicked, one for the thoroughly righteous, and one for the intermediate. The thoroughly righteous are forthwith inscribed definitively in the book of life; the thoroughly wicked are forthwith inscribed definitively in the book of death; the doom of the intermediate is suspended from New Year till the Day of Atonement; if they deserve well, they are inscribed in the book of life; if they do not deserve well, they are inscribed in the book of death...

It has been taught: Bet Shammai say, There will be three groups at the Day of Judgment — one of thoroughly righteous, one of thoroughly wicked, and one of intermediate. The thoroughly righteous will forthwith be inscribed definitively as entitled to everlasting life; the thoroughly wicked will forthwith be inscribed definitively as doomed to Gehinnom... The intermediate will go down to Gehinnom and squeal and rise again.

The same applies to an entire country. If the merits of all its inhabitants exceed their sins, it is [termed] righteous. If their sins are greater, it is [termed] wicked. The same applies to the entire world.

6. רמב"ם, הלכות תשובה ג:ד

לפיכך צריך כל אדם שיראה עצמו כל השנה כולה כאילו חציו זכאי וחציו חייב, וכן כל העולם חציו זכאי וחציו חייב, חטא חטא אחד הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה וגרם לו השחתה, עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה שנאמר וצדיק יסוד עולם זה שצדק הכריע את כל העולם לזכות והצילו, ומפני ענין זה נהגו כל בית ישראל להרבות בצדקה ובמעשים טובים ולעסוק במצות מראש השנה ועד יום הכפורים יתר מכל השנה, ונהגו כולם לקום בלילה בעשרה ימים אלו ולהתפלל בבתי כנסיות בדברי תחנונים ובכיבושין עד שיאור היום.

6. Rambam, Laws of Teshuvah 3:4

Throughout the entire year, a person should always look at himself as equally balanced between merit and sin and the world as equally balanced between merit and sin. If he performs one sin, he tips his balance and that of the entire world to the side of guilt and brings destruction upon himself.

[On the other hand,] if he performs one *mitzvah*, he tips his balance and that of the entire world to the side of merit and brings deliverance and salvation to himself and others. This is implied by [Proverbs 10:25] “A righteous man is the foundation of the world,” i.e., he who acted righteously, tipped the balance of the entire world to merit and saved it.

For these reasons, it is customary for all of Israel to give profusely to charity, perform many good deeds, and be occupied with mitzvot from Rosh Ha-Shanah until Yom Kippur to a greater extent than during the remainder of the year.

During these ten days, the custom is for everyone to rise [while it is still] night and pray in the synagogues with heart-rending words of supplication until daybreak.

III Character, and Not Just Conduct

7. רמב"ם, הלכות תשובה ז:ג

ואל תאמר שאין התשובה אלא מעבירות שיש בהן מעשה, כגון זנות וגזל וגניבה. כשם שצריך אדם לשוב מאלו--כך הוא צריך לחפש בדעות רעות שיש לו, ולשוב מהן: מן הכעס, ומן האיבה, ומן הקנאה, ומן התחרות, ומן ההתל, ומרדיפת הממון והכבוד, ומרדיפת המאכלות, וכיוצא בהן--מן הכול צריך לחזור בתשובה. ואלו העוונות, קשים מאותן שיש בהן מעשה, שבזמן שאדם נשקע באלו, קשה הוא לפרוש. וכן הוא אומר "יעזוב רשע דרכו, ואיש אוון מחשבותיו" (ישעיהו נה, ז).

7. Rambam, Laws of Teshuvah 7:3

A person should not think that repentance is only necessary for those sins that involve deed such as promiscuity, robbery, or theft. Rather, just as a person is obligated to repent from these, similarly, he must search after the evil character traits he has. He must repent from anger, hatred, envy, frivolity, the pursuit of money and honor, the pursuit of gluttony, and the like. He must repent for all [of the above].

These sins are more difficult than those that involve deed. If a person is attached to these, it is more difficult for him to separate himself. In this context, [Isaiah 55:7] exhorts: "May the wicked abandon his path and the crooked man, his designs."

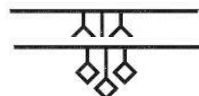
8. Maimonides, Eight Chapters (Introduction to Avot), Chapter 6

8. פרק ששי

(בהפֿרש אִשֶׁר בֵּין הַחֲסִיד הַמַּעֲלָה וּבֵין הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ וְהַמוֹשֵׁל בְּנַפְשׁוֹ)

אִמְרוּ הַפִּילוֹסוֹפִים: שֶׁהַמוֹשֵׁל בְּנַפְשׁוֹ - אֵף עַל פִּי שְׂעוֹשֵׂה הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים וְהַחֲשׂוּבִים - הוּא עוֹשֶׂה אוֹתָם וְהוּא מִתְאַוֶּה אֶל הַפְּעֻלוֹת הָרְעוֹת וְנִכְסֵף אֲלֵיהֶן וְיִקְבֹּשׁ אֶת יִצְרוֹ; וְיַחֲלַק עָלָיו בַּפְּעֻלוֹתָיו, עַל מֵה שְׂיַעִירוּהוּ אֵלָיו כְּחוֹתָיו וְתַאֲוֹתוֹ וְתִכְוֹנֵת נַפְשׁוֹ. וְיַעֲשֶׂה הַטּוֹבוֹת - וְהוּא מִצְטַעַר בְּעַשְׂיָתָם וְנִזְדַּק. אֲבָל הַחֲסִיד - הוּא שֶׁנִּמְשָׁךְ בַּפְּעֻלָּתוֹ אַחַר מֵה שֶׁתַּעִירוּהוּ תַאֲוֹתוֹ וְתִכְוֹנֵתוֹ; וְיַעֲשֶׂה הַטּוֹבוֹת - וְהוּא מִתְאַוֶּה וְנִכְסֵף אֲלֵיהֶן. וּבַהֲסַכְמָה מִן הַפִּילוֹסוֹפִים: שֶׁהַחֲסִיד יוֹתֵר חָשׁוּב וְיוֹתֵר שְׁלֵם מִן הַמוֹשֵׁל בְּנַפְשׁוֹ. אֲבָל אָמְרוּ: שֶׁהַמוֹשֵׁל בְּנַפְשׁוֹ כְּחֲסִיד בְּעֵינֵינוּ רַבִּים; וּמַעֲלָתוֹ לְמַטָּה מִמֶּנּוּ בְּהִכָּרַח, לְהִיוֹתוֹ מִתְאַוֶּה לַפְּעֻלָּה הָרַע - וְאֵף-עַל-פִּי שְׂאִינוֹ עוֹשֶׂה אוֹתוֹ - מִפְּנֵי שֶׁתִּשְׁוֶקֶתוֹ לְרַע הִיא תִכְוֹנָה רְעָה בְּנַפְשׁוֹ. וְכִבֵּר אָמַר שְׁלֵמָה הַמְּלָךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, כִּי יוֹצֵא בָּזֶה: נֶפֶשׁ רָשָׁע אוֹתָהּ רַע (מִשְׁלִי כֹּא י). וְאָמַר בְּשִׁמְחַת הַחֲסִיד בְּמַעֲשֵׂה הַטּוֹב, וְהִצְטַעַר מִי שְׂאִינוֹ צָדִיק בְּעַשְׂיָתָהּ, זֶה הַמֵּאֲמָר: שֶׁמַּחָה לְצָדִיק עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּמַחֲתָה לְפַעֲלֵי אָוֶן (שֵׁם כֹּא טו). זֶהוּ הַנִּרְאָה מִדְּבַרֵי הַנְּבִיאִים נְאוֹת לְמֵה שֶׁצִּכְרוּהוּ הַפִּילוֹסוֹפִים.

וְכֹאֲשֶׁר חִקְרֵנוּ דְּבַרֵי חֲכָמִים בְּזֶה הָעֵינָן נִמְצָא לָהֶם: שֶׁהַמִּתְאַוֶּה לַעֲבֵרוֹת וְנִכְסֵף אֲלֵיהֶן - הוּא יוֹתֵר חָשׁוּב וְיוֹתֵר שְׁלֵם, מֵאִשֶׁר לֹא יִתְאַוֶּה אֲלֵיהֶן וְלֹא יִצְטַעַר בְּהִנְחָתוֹ; עַד שֶׁאָמְרוּ: שֶׁכֵּל אִשֶׁר יִהְיֶה הָאָדָם יוֹתֵר חָשׁוּב וְיוֹתֵר שְׁלֵם - תִּהְיֶה תִשְׁוֶקֶתוֹ לַעֲבֵרוֹת וְהִצְטַעַר בְּהִנְחָתוֹ יוֹתֵר גָּדוֹל. וְהִבִּיאוּ בְּזֶה הַדְּבָרִים וְאָמְרוּ: "כֹּל הַגְּדוֹל מִחִבְרוֹ יִצְרוֹ גְּדוֹל מִמֶּנּוּ". וְלֹא דַּיִם זֶה, עַד שֶׁאָמְרוּ: שֶׁשֶׂכֶר הַמוֹשֵׁל בְּנַפְשׁוֹ גְּדוֹל לְפִי רַב צַעֲרוֹ בְּמִשְׁלוֹ בְּנַפְשׁוֹ, וְאָמְרוּ: "לְפֹעַם צַעֲרָא - אֲגָרָא". וְיוֹתֵר מְזֵה - שֶׁהֵם צִוּוּ לְהִיוֹת הָאָדָם מִתְאַוֶּה לַעֲבֵרוֹת, וְהִזְהִירוּ מִלּוֹמַר: שְׂאִנִּי בְּטַבְּעֵי לֹא אֶתְאַוֶּה לְזֹאת הָעֲבֵרָה, וְאֵף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא אֶסְרָה הַתּוֹרָה. וְהוּא אָמְרוּ: "רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: לֹא יֵאמַר אָדָם: אֵי אִפְשִׁי לֶאֱכֹל בָּשָׂר בְּחֻלְבֵי; אִי אִפְשִׁי לְלַבֵּשׁ שַׁעֲטָנִי; אִי אִפְשִׁי לְבוֹא עַל הָעֲרֹה - אֶלֶּא:

אפשי, ומה אעשה - אבי שבשמים גזר עלי".
 ולפי המובן מפשוטי שני המאמרים בתחלת המחשבה הם סותרים זה את זה - ואין הענין כן; אבל שניהם
 אמת ואין מחלוקת ביניהם כלל. והוא: שהרעות אשר הן אצל הפילוסופים רעות, אשר אמרו: שמי שלא
 יתאווה אליהן יותר חשוב מן המתאווה אליהן ויכבש את יצרו מהן - הם הענינים המפרסמים אצל כלבני אדם
 שהם: "רעות": כשפיכות דמים, וגנבה, וגזלה, ואונאה, ולהזיק למי שלא הרע לו, ולגמל רע למיטיב לו,
 ולבזות אב ואם וכיוצא באלו. והן המצוות שאמרו עליהן החכמים, זכרונם לברכה: "שאלו לא נכתבו
 ראיות הן לכתב". ויקראו אותן קצת מחכמינו האחרונים אשר חלו חלי המדברים: "מצוות השכליות", ואין
 ספק שהנפש אשר תכסף לדבר מהם ותשתוקק אליו - שהיא חסרה; ושהנפש החשובה לא תתאווה
 לאחד מאלו הרעות כלל, ולא תצטער בהמנעה מהם. אבל הדברים שאמרו עליהם החכמים, שהכובש
 את יצרו מהם הוא יותר חשוב וגמולו יותר גדול - הם: "התורות השמעייות", וזה אמת; שאלמלא התורה
 לא היו רעות כלל. ומפני זה אמרו: שצריך האדם שיניח נפשו אוהבת אותן ולא יהיה לו מונע מהן רק
 התורה. ובחן חכמתם, עליהם השלום, ובמה שהמשילו. שהם לא אמרו: "אל יאמר אדם: איאפשי להרג
 הנפש; איאפשי לגנב; איאפשי לכזב, אלא: אפשי, ומה אעשה - אבי שבשמים גזר עלי"; אבל הביאו
 דברים "שמעיים" כלם: בשר בחלב, ולבישת שעטנז, ועריות. ואלו המצוות וכיוצא בהן, הן אשר קראו
 השם יתברך: "חקות". ואמרו רבותינו, זכרונם לברכה: "חקים שחקקתי לך - אין לך רשות להרהר בהם";
 ועובדי כוכבים משיבין עליהם, והשטן מקטרג בהם, כגון: פרה אדמה ושעיר המשתלח וכו'. ואשר קראו
 אותן האחרונים: שכליות, יקראו: מצוות, כפי מה שבארו החכמים.
 הנה התבאר לך מכל מה שאמרנו איזו מן העברות יהיה מי שלא ישתוקק אליהן יותר חשוב מן המשתוקק
 אליהן וכובש יצרו מהן, ואיזו מהן יהיה הענין בהפך. - וזה חידוש נפלא בהעמיד שני המאמרים; ולשונם
 מורה עלאמתת מהשבארנו.
 וכבר נשלמה כונת זה הפרק.

Chapter 6

(Concerning the difference between the saintly [or highly ethical] man and him who [subdues his passions and] has self-restraint)

Philosophers maintain that though the man of self-restraint performs moral and praiseworthy deeds, yet he does them desiring and craving all the while for immoral deeds, but, subduing his passions and actively fighting against a longing to do those things to which his faculties, his desires, and his psychic disposition excite him, succeeds, though with constant vexation and irritation, in acting morally. The saintly man, however, is guided in his actions by that to which his inclination and disposition prompt him, in consequence of which he acts morally from innate longing and desire. Philosophers unanimously agree that the latter is superior to, and more perfect than, the one who has to curb his passions, although they add that it is possible for such a one to equal the saintly man in many regards. In general, however, he must necessarily be ranked lower in the scale of virtue, because there lurks within him the desire to do evil, and, though he does not do it, yet because his inclinations are all in that direction, it denotes the presence of an immoral psychic disposition.

Solomon, also, entertained the same idea when he said, "The soul of the wicked desires evil" (Proverbs 21:10), and, in regard to the saintly man's rejoicing in doing good, and the discontent experienced by him, who is not innately righteous, when required to act justly, he says, "It is bliss to the righteous to do justice, but torment to the evil-doer" (Proverbs 21:15). This is manifestly an agreement between Scripture and philosophy.

When, however, we consult the Rabbis on this subject, it would seem that they consider him who desires iniquity, and craves for it (but does not do it), more praiseworthy and perfect than the one who feels no torment at refraining from evil; and they even go so far as to maintain that the more praiseworthy and perfect a man is, the greater is his desire to commit iniquity, and the more irritation does he feel at having to desist from it. This they express by saying, “Whosoever is greater than his neighbor has likewise greater evil inclinations.” Again, as if this were not sufficient, they even go so far as to say that the reward of him who overcomes his evil inclination is commensurate with the torture occasioned by his resistance, which thought they express by the words, “According to the labor is the reward.” Furthermore, they command that man should conquer his desires, but they forbid one to say, “I, by my nature, do not desire to commit such and such a transgression, even though the Law does not forbid it.” Rabbi Shimon ben Gamliel summed up this thought in the words, “Man should not say, ‘I do not want to eat meat together with milk; I do not want to wear clothes made of a mixture of wool and linen; I do not want to enter into an incestuous marriage,’ but he should say, ‘I do indeed want to, yet I must not, for my father in Heaven has forbidden it.’”

At first blush, by a superficial comparison of the sayings of the philosophers and the Rabbis, one might be inclined to say that they contradict one another. Such, however, is not the case. Both are correct and, moreover, are not in disagreement in the least, as the evils which the philosophers term such and of which they say that he who has no longing for them is more to be praised than he who desires them but conquers his passion are things which all people commonly agree are evils, such as the shedding of blood, theft, robbery, fraud, injury to one who has done no harm, ingratitude, contempt for parents, and the like. The prescriptions against these are called commandments, about which the Rabbis said, “If they had not already been written in the Law, it would be proper to add them.” Some of our later sages, who were infected with the unsound principles of the Mutakallimun, called these rational laws.

There is no doubt that a soul which has the desire for, and lusts after, the above-mentioned misdeeds, is imperfect, that a noble soul has absolutely no desire for any such crimes, and experiences no struggle in refraining from them. When, however, the Rabbis maintain that he who overcomes his desire has more merit and a greater reward (than he who has no temptation), they say so only in reference to laws that are ceremonial prohibitions. This is quite true, since, were it not for the Law, they would not at all be considered transgressions. Therefore, the Rabbis say that man should permit his soul to entertain the natural inclination for these things, but that the Law alone should restrain him from them. Ponder over the wisdom of these men of blessed memory manifest in the examples they adduce. They do not declare, “Man should not say, ‘I have no desire to kill, to steal and to lie, but I have a desire for these things, yet what can I do, since my Father in heaven forbids it!’”

The instances they cite are all from the ceremonial law, such as partaking of meat and milk together, wearing clothes made of wool and linen, and entering into consanguineous marriages. These, and similar enactments are what God called “my statutes,” which, as the Rabbis say are “statutes which I (God) have enacted for thee, which you have no right to subject to criticism, which the nations of the world attack and which Satan denounces, as for instance, the statutes concerning the red heifer, the scapegoat, and so forth.” Those transgressions, however, which the later sages called rational laws are termed commandments, as the Rabbis explained.

It is now evident from all that we have said, what the transgressions are for which, if a man have no desire at all, he is on a higher plane than he who has a longing, but controls his passion for them; and it is also evident what the transgressions are of which the opposite is true. It is an astonishing fact that these two classes of expressions should be shown to be compatible with one another, but their content points to the truth of our explanation.

This ends the discussion of the subject-matter of this chapter.

2.245

4.248

